

MAAOMAAVALITSUS

EESTI MAAOMAAVALITSUSTE LIIDU HÄALEKANDJA

10. MAIL 1929. A.

Nr. 9

SEITSMES AASTAKÄIK

Väljaandja: Eesti Maaomavalitsuste Liit.

Toimetaja: H. Avikson.

Tellimise hind:

Aastas	Kr. 5.—
Pooles aastas	" 2.50
Üksik number	" —.25
1923 aastak.	" —.50
1924 " " " "	" 3.—
1925 — 1928 a. ä	" 5.—

Toimetus ja talitus:

Tallinnas, Suur Roosikrantsi
uul. Nr. 12.
Telefon Nr. 4—72.
Jooksev arve: Eesti Panga Tal-
linna osakond Nr. 609.

Kuulutuste hind:

1 lhk. Kr. 30.—, 1/2 lhk. Kr. 15.—,
1/4 lhk. Kr. 8.—, 1/8 lhk. Kr. 4.—
Omavalitsustele 30% hinna-
alandust.
Dokumentide kaotamise kuu-
lutused 50 senti dokumendi pealt

Ilmub 20 korda aastas, iga kuu 10. ja 25. päeval, mai, juuni, juuli ja augusti
kuudel ainult 10. päeval.

SISU:

Posti-telegraafi-telefoni Peavalitsuse tänu omavalitsustele	Lhk. 143
Vallavolikogude kodukord	" 143
Hoolekande nõukogu koosoleku töötule- mustest	" 152
E. M. Liidu ja omavalitsuste tegevusest	" 155
Riigikohtu seletused	" 156
Kuulutused	" 142

Kuulutakse maksvusetaks:

1) Kustas Kustase p. Linnukütti hobusepass, väljaantud Uue-Vändra vallavalitsusest 20. jaan. 1921 a. Nr. 780 all Ann Ado t. õuna nimele.

2) Jakob Kaarli p. Võhmanni hobusepass, väljaantud Koloveri vallavalitsusest 4. mail 1928 a. Nr. 12 all.

3) Mihkel Vanari hobusepass, väljaantud Paasvere vallavalitsusest 3. dets. 1929 a. Nr. 66 all Karel Tärvelt'i nimele.

4) August Joosepi p. Lindpere hobusepass, väljaantud Alatskivi vallavalitsusest 4. jaan. 1921 a. Nr. 350 all.

5) Natalie Huene hobusepass, väljaantud Triigi vallavalitsusest 12. mail 1922 a. Nr. 835 all.

6) Loviisa Lindena hobusepass, väljaantud Küti vallavalitsusest 1. dets Nr. 239 all.

Heade soovitustega

kommertsgümnaasiumi haridusega ja kantseleilise vilumusega preili raamatupid., masinkirja ja kirjavahetuse alal palub kantselei ametniku kohta maa- ehk vallavalitsusesse.

Pakkumised saata:

E. Maaomavalitsuste Liit, Tallinn, S
Roosikrantsi 12.

Õnnetus käib inimesi mööda —

sellepärast hoidke, et tema Teid ootamata ei taba. — Seda teha võimaldab Teile

Eesti Omavalitsuste Kinnitus Aktsia Selts „OMA“,

kes teostab:

tulekinnitusi, elukinnitusi ja rahekinnitusi.

Seltsi põhi- ja tagavara kapitaalid üle 270.000 krooni.

Soodsad kinnitustingimised. — Kõik kasu rahvale tagasi.

———— Seltsi juhatus: TARTUS, Lihaturg 7. —————

Omavalitsused, võtke osa Seltsi tegevusest nii aktsiate omandamise, kui ka varanduste „Oma“ seltsis kinnitamiseks.

Eesti maaomaval. Liidu kirjastusel on ilmunud ja temalt saada:

„Maaomavalitsus“	1923 a.-k.	Kr.	—50	„Vallaomavalitsuste ameerika-	
„	1924 a.-k.	„	3.—	viisiline raamatupidamine“	„ 2.50
„	1925 a.-k.	„	5.—	„Eesti ravitsus- ja suvitus-	
„	1926 a.-k.	„	5.—	kohad“	„ —70
„	1927 a.-k.	„	5.—	Omavalitsustegelase kalender	
„	1928 a.-k.	„	5.—	1929 a. press-paan kõites à	„ 1.20
„Esimene Eesti omavalitsuste-				„Meie maaomavalitsuste üm-	
gelaste kongress“		„	2.50	berkorraldamise sihid“	„ —60
Seesama omavalitsustele		„	2.—	„Vallaomavalitsuste ameerika-	
„Sundnormide kogu maaoma-				viisilise raamatupidamise re-	
valitsuste kohta 21 vihku				videerimise kava“	„ —50
à 75 s. ehk 5 vihku 3.25 s.,				„Maaomaval.“ köidetult kallimad: koolikõide 80 s.,	
10 vihku 6.50 s., 20 vihku		„	13.—	kalingorkõide 1.25 snt., nahkkõide 1 50 snt.	

Posti-telegraafi-telefoni Peavalitsuse tänu omavalitsus-tele.

Posti-telegraafi-telefoni Peavalitus omas vahikirjas Nr. P/2 22. aprillist s. a., mis Eesti Maaomavalitsuste Liidu juhatusele adresseeritud ja peadirektori G. Jallajase ning postiosakonna juhataja O. Jankovitsi allkirju kannab, ütleb peale muu järgmist: „Ühes sellega palun vastu võtta postiva-

litsuse tänu omavalitsuste heatahtliku tiheda koostöö ja kaasabi eest, mille tõttu on korda läinud maal posti-telegraafi-telefoni korraldamisel tagajärgi saavutada ja maaelanikkudele posti-telegraafi-telefoni teel läbikäimist juba tuntavalt hõlbustada.“

Kava.

Vallavolikogude kodukord.

Vallavolikogu otsuste peale on tihti admin. kohtudele kaebusi antud ehk järevalve-asutus on otsuse protestinud. See nähtus on tingitud suurel määral sellest, et vallavolikogude valimise seadus jätab volikogude sisemise korra lähemalt puudutamata ja 1866 a. seadusest on püsima jäänud vaid üksikud paragrahvid. Juhtnõuõrideks on ainult mõned Siseministeeriumi ringkirjad ja Riigikohtu otsused.

Üldine vallavolikogude kodukord on seni puudunud.

Võttes aluseks Tartu Maavalitsuse Adm. osak. juh. E. J. Öunapuu poolt kokkuseatud kodukorra, täiendas ja muutis E. Maaomaval. Liidu juhatuse seda teiste kodukordade abil ja esitab siin üldise kodukorra kava pilvega, et asjale lähedal seisjad 15. juuniks tarvilised parandused ja täiendused Liidule saadaksid. Peale paranduste tegemise pandaks kodukord üldiselt maksma.

I. Koosolekud ja nende kokkukutsumine.

§ 1.

Vallavolikogu koosolekud on kolme liiki: a) avamise koosolekud, b) järjekorralised ja d) erakorralised koosolekud.

Alus: Vallavol. val. sead. § 66 ja 70, Üld. kub. korr. § 25.

§ 2.

„Avamise koosoleku kutsub kokku vallavalitsus pärast valimiste toimetamise lõpetamist Maavalitsuse poolt määratud tähtaja jooksul.

Alus: Vallavol. val. sead. § 66 ja 71, Aj. järevalve sead. § 12.

§ 3.

Järjekorraliste koosolekute tähtpäevad määrab vallavolikogu terve aasta peale kindlaks.

Alus: Vallavol. val. sead. § 70.

§ 4.

Erakorralised koosolekud määratakse: 1) kiire iseloomuga tähtsate asjade otsustamiseks, 2) jooksvate asjade rutuliseks otsustamiseks, kui viimaseid palju on kogunud.

Alus: Üld. kub. korr. § 30.

§ 5.

Erakorralised koosolekud kutsutakse kokku vallavalitsuse poolt:

1) vallavalitsuse enese algatusel (vallavol. valim. sead. § 71).

2) kesk- ehk järevalveasutuste ettekirjutusel (1866 a. vallaomav. sead. § 10).

3) revisjonikomisjoni nõudmisel ehk 4) $\frac{1}{3}$ osa vallavolikogu liikmete kirjaliikul nõudmisel.

Märkus: Punkt 2 nimetatud juhtumustel peab erakorraline koosolek kokku kutsutama kesk- ehk järevalveasutuse poolt määratud tähtajal.

Alus: 1866 a. vallaomaval. sead. § 10 ja Aj. järevalve sead. § 12.

§ 6.

Koosoleku kokkutuleku ajast teatatakse volikogu liikmetele, saates kutsed ühes päevakorraga (kui võimalik, siis ka vallavalitsuse ettepanekutega), vähemalt kolm päeva enne koosolekut.

Alus: 1866 a. vallaomaval. sead. § 10 ja Vallavol. val. sead. § 71.

Märkus: Kõik volikogu liikmed on kohustatud vallavalitsusele oma aadressi ja selle muutmist teatama.

Alus: Vallavol. valim. sead. § 19.

II. Päevakorra kokkuseadmine.

§ 7.

Vallavolikogu päevakorra seab kokku vallavalitsus, sinna asju ülesvõttes: 1) valitsusasutuste ettekirjutusel, 2) vallavolikogu ja -valitsuse enese algatusel, 3) vallavolikogu liikmete ettepanekul ja 4) eraisikute ning asutuste palvel.

Alus: 1866 a. vallaomaval. sead. § 10, Vallavol. val. sead. § 70 ja 71, üld. kub. korr. § 30.

§ 8.

Päevakorda võib üles võtta ainult neid küsimusi, mis maksvate seaduste järgi vallavolikogu võimkonda kuuluvad.

Alus: Vallavol. valim. sead. § 70 ja 1866 a. vallaomav. sead. § 11.

§ 9.

Vallavolikogu on oma võimkonna piirides määravaks asutuseks (vallavol. valim. sead. § 70).

Vallavolikogu võimkonda kuulub:

1) Valitsemise teostamine vallas (Põhisead. § 75);

2) Otsustamine kõigis kogu valda puutuvais majanduslikes ja ühiskondlikes asjus;

3) Valla omanduses või kasutada olevate kinnisvarade korraldamine ja nende üle valitsemine;

4) Valla kapitalide ja muu varanduse ning ettevõtete valitsemine, samuti kõigi valla poolt asutatud ja ülevalpeetavate asutuste, koolid ligi arvatud, korraldamine ja valitsemine, alustel, mis maksvates seadustes, määrustes ja asutamisaktides, kui need olemas, ette nähtud;

5) Valla kasude ja tarvete üle nõupidamine ning nende eest hoolitsemine;

6) Valla asjade pärast esitajate läbi valitsusvõimudele kaebamise ja ettepanekute tegemine;

7) Maksude määramine ja võtmise korraldamine kindlaksmääratud alustel ja ulatuses;

8) Vallaametnikkude palga määramine;

9) Vallavalitsuse tegevuse arutamine ja vallavalitsuse peale tõstetud kaebuste läbi vaatamine; vallavalitsuse revideerimine;

10) Volinikkude valimine valla asjus kohuskäimiseks, kui see vallavalitsusele ei ole usaldatud;

11) Kõigi niisuguste küsimuste otsustamine, kus üldise seaduse, eriseaduste või erikorralduste järgi nõutakse vallavolikogu luba või nõusolekut;

12) Valimised seadustes ettenähtud korradel.

Alus pp. 2—12: 1866 a. vallaomaval. sead. § 11.

§ 10.

Avamiskoosoleku päevakorda tuleb tingimata üles võtta:

1) vallavanema abide arvu kindlaksmääramine (vallavol. valim. sead. § 76);

2) vallavalitsuse liikmetele palga kindlaksmääramine (vallavol. val. sead. § 86);

3) vallavanema ja tema abide valimine (vallavol. valim. sead. § 77);

4) revisjoni-komisjoni liigete arvu kindlaksmääramine ja nende valimine (vallavol. valim. sead. § 75) ning muude komisjonide ja esitajate valimine (vallavol. valim. sead. § 77).

§ 11.

Asjad, mis vallavalitsusele üles antud pärast päevakorra kokkuseadmist, kannab vallavalitsus, kui tema seda tarviliku ja võimaliku leiab olevat, vallavolikogule enne koosoleku algust ette, kusjuures vallavolikogu võib samal koosolekul ainult rutulised, edasilükkamata iseloomuga asjad ära otsustada.

Alus: Vallavol. valim. sead. § 70 ja 71.

§ 12.

Vallavolikogul on õigus vallavalitsuse poolt kokkuseatud päevakorda muuta ja täiendada, kuid asju, mis päevakorda ei olnud võetud, ei saa ilma vallavalitsuse nõusolekuta ära otsustada, vaid need annab volikogu vallavalitsusele läbivaatamiseks ja järgmise koosoleku päevakorda ülesvõtmiseks, või kui küsimus rutuline, siis samal koosolekul pärast seisukoha võtmist esinemiseks.

Koosoleku jooksul uusi küsimusi otsustamiseks päevakorda ülesvõtta ei saa ka vallavalitsus enese algatusel mitte.

Alus: Vallavol. valim. sead. § 71 ja 70.

III. Koosolekute avamine, juhatamine ja lõpetamine.

§ 13.

Vallavolikogu koosolek on otsusevõimne, kui koos on vähemalt pool kõigist volinikkudest.

Alus: Vallavol. valim. sead. § 72.

§ 14.

Vallavolikogu koosolekud peetakse valla-
majas.

Alus: Vallavol. valim. sead. § 71 ja 1866 a. vallaomav. sead. § 5.

§ 15.

Vallavolikogu koosolekud avab vallavanem või tema abi seadusliku arvu volikogu liigete (kvoorumi) juuresolekul ja loeb päevakorra ette, mille järele paneb ette tarvilisi muudatusi või täiendusi päevakorras teha.

§ 16.

Koosolekut juhatab vallavanem, tema äraolekul ehk tema soovil vallavanema abi.

Protokolli kirjutab vallasekretär.

Alus: Vallavol. valim. sead. § 69.

§ 17.

Kui ühe tunni jooksul koosoleku alguseks määratud ajast tarviline arv volinikke kohale ei ilmu, teatab juhataja, et koosolek kvoorumi puudusel pidamata jääb.

§ 18.

Igakord, kui arutatakse vallavalitsuse tegevust, valib volikogu volinikkude hulgast koosoleku juhataja ja protokollikirjutaja.

Alus: Vallavol. valim. sead. § 69, 1866 a. koguk. sead. § 21.

§ 19.

Vallavolikogu esimest — avamise-koosolekut avab ja juhatab kuni koosoleku lõpuni senine vallavanem või ta abi ja kirjutab protokollid vallasekretär.

Alus: Vallavol. valim. sead. § 69.

§ 20.

Koosolek on otsusvõimne kuni seadusliku arvu liigete (kvoorumi) koosolekul viibimiseni. Kvoorumi puudusel määrab juhataja koosolekule vaheaaja ja kutsub kõrvalruumides või õues viibivad volikogu liikmed koosolekule.

Alus: Vallavol. valim. sead. § 72.

§ 21.

Kui pärast vaheaega seaduslikku arvu (kvoorumi) volikogu liikmeid kokku ei tule, lõpetab juhataja koosoleku.

Alus: Vallavol. valim. sead. § 72.

§ 22.

Koosolek lõpeb a) päevakorra läbiarutamise, b) volikogu otsuse põhjal ehk c) juhataja määramisel.

§ 23.

Vallavolikogu koosolekud on avalikud, kuid volikogu võib neid tarbekorral kinniseks kuulutada.

IV. Koosoleku juhataja õigused ja kohused.

§ 24.

Vallavolikogu juhataja kohuseks on kõigepealt päevakorras oleva küsimuse selgitamiseks sõna anda ehk ise küsimus selgitada, kui ettepanekud ei ole kirjalikult volinikkudele kättesaadatud, küsimuse enese kohta sõnasoovijatele volinikkudele järjekorras sõna anda, omavoliliselt sõnavõtmist ära keelata ja korda pidada, ettepanekud hääletamisele panna ning tagajärjed teada. Temal on õigus kõnelejaid kõneainest kõrvalekaldumise, korrariikumise ja haavavate sõnade tarvitamise puhul peatada, kõnelejatele ebakohaste sõnade ja ütluste eest märkusi teha, korrale kutsuda, kahekordse hoiatuse järele sõna ära võtta, koosolekule ette panna kõnelejat välja heita, kui see juhataja korraldustele ei allu, koosolekule vaheaega määrata ja koosolekut lõpetada, kui koosoleku jätkamine volikogu liikmete ülevõlpidamise läbi võimatuks osutub.

Alus: Üld. kub. korr. § 180—187 ja 1866 a. vallaomav. sead. § 20 p. a.

§ 25.

Volikogu liikmeid, kes koosolekul korda rikuvad, käratsevad, vile, trampimise või mõnel muul viisil sihilikult koosoleku edasikestmist takistavad, on juhatajal õigus kahekordse hoiatuse järele koosolekult kõrvaldada.

Alus: Üld. kub. korr. § 196.

§ 26.

Volikogu juhatajal on õigus koosolekult kõrvaldada ka neid volinikke, kes kodukorra § 46 vastu eksivad.

§ 27.

Kui koosolekul korrariikumisi kõrvaliste isikute poolt ette tuleb, võib juhataja nende lahkumist koosoleku ruumist nõuda, kuna käsule mittealluvaid laseb välja viia.

Alus: Üld. kub. korr. § 190.

§ 28.

Volikogu liige, kes juhataja tegevusega rahul ei ole, võib rahulolematuse põhjused kirjalikult oma arvamisega ära tähendada, mis koosoleku protokollid juurde lisatakse.

Alus: Üld. kub. korr. § 186.

§ 29.

Juhataja kohuseks on selle järele valvata, et volikogu koosolekul ainult neid asju ja küsimusi arutatakse ja otsustatakse, mis seaduse järgi volikogu võim-

konda kuuluvad. Kõik teised asjad ja ettepanekud, kui nad päevakorra järgi arutusele tulnud, ehk volinikkude poolt päevakorrast kõrvale kaldudes ülestõstetud, on juhataja kohustatud need kohe otsustamisest kõrvaldama ja nende kohta läbirääkimised lõpetama, niipea kui ta asja lähemal arutusel, või kui ta tähelpanu sellele juhitaakse, selgusele jõuab, et see volikogu võimkonda ei kuulu.

Alus: 1866 a. vallaomaval. sead. § 20 p. a., Üld. kub. korr. § 185.

§ 30.

Sekretäril on koosolekuil sõnaõigus, kui ta hääleõigust ei oma kui volikogu liige. Seadusevastaste arutuste puhul ja ettepanekute tegemisel volikogu liikmete poolt on ta õigustatud ja kohustatud sellele volikogu tähelpanu juhtima, kuna juhul, kui esimesed oma arutuste või ettepanekute juurde jäävad, enese kaitseks vastava märkuse protokollis kandma peab.

Alus: Üld. kub. korr. § 115.

V. Läbirääkimiste kord.

§ 31.

Iga volikogu liige saab sõna selles järjekorras, kuidas sõnasoovimised koosoleku juhatajale, kas kirjalikult või suusõnal, on teatatud. Kõnet ei või teine liige oma kõnega katkestada.

Alus: Üld. kub. korr. § 182.

§ 32.

Iga volinik peab kõnelema arusaadavalt ja ainult arutusel oleva asja kohta. Kõrvale kalduvad läbirääkimised juhib koosoleku juhataja uuesti asja juurde.

Alus: Üld. kub. korr. § 110.

§ 33.

Vallavalitsuse liikmed, aruandjad ja komisjonide liikmed saavad sõna väljaspool järjekorda, kui asju arutatakse, kus nemad oma ameti järele seletusi on kohustatud andma.

Alus: Vallavol. valim. sead. § 76 ja 77.

§ 34.

Vallavolikogu võib maksuma panna kõnede lühendamise asjus järgmisi kitsendusi: lühendada kõne aega, kinni panna kõnelejate nimekirja, kusjuures soovivad ennast enam üles ei või anda või enne nimekirja kinnipanekut seda peavad tegema, ja ka läbirääkimisi hoopis ära lõpetama, kui küsimust küllalt on sõelutud.

Alus: Vallavol. valim. sead. § 70.

§ 35.

Volikogu liikmed võivad oma küsitud sõna teistele liikmetele edasi anda ja oma sõnasaamise järjekorda üksteisega vahetada, millest tuleb teatada koosoleku juhatajale.

Alus: Üld. kub. korr. § 181.

§ 36.

Koosoleku päeva- ja asjaajamise korra kohta antakse sõna väljaspool järjekorda, kuid ainult üks kord ja mitte üle kolme minuti. Neil kordadel tehtud ettepaneku kohta antakse sõna kahele poolt ja kahele vastu, igäihele aga mitte üle kolme minuti. Peale selle pannakse ettepanek hääletamisele.

§ 37.

Läbirääkimised teatud päevakorra punktide üle lõpetatakse, kui enam sõnasoovijaid ei ole ehk kui vastav otsus tehtud. Läbirääkimiste lõpetamise teeb juhataja koosolijatele teatavaks.

§ 38.

Hääletamise motiivide avaldamiseks võib üks ja seesama isik ühe ja sellesama hääletamise puhul ainult ühe korra enne hääletamist sõna saada ja mitte üle kolme minuti.

§ 39.

Erakorraliseks teadaandeks saab sõna ainult üks kord. Erakorralise teadaande juures võib teha ettepanekuid ja avada läbirääkimisi. Erakorraline teadaanne peab sisaldama teadaandmist mingisuguse erakorralise sündmuse kohta, mis vallandõukogus arutusel olevate küsimustega, vallandõukogu või vallavalitsuse tegevusega ehk valla huvidega ühenduses seisab. Kui erakorraline teadaanne puudutab arutusel olevat küsimust, siis antakse selle üle läbirääkimiseks sõna esimesel kõnevaheajal, vastasel korral aga käesoleva päevakorra punkti lõpul. Peale tegeliku hääletamisele asumise ei anta kellegile mingis asjas sõna enne hääletamise lõppu.

§ 40.

Sõna isiklikus küsimuses saab pärast selle päevakorra punkti lõpetamist, mille arutamise ajal sarnast soovi avaldati. Kõnelemiseks antakse sel puhul aega kuni 5 minutit ja ainult üks kord.

§ 41.

Faktiliste õienduste tegemiseks antakse sõna väljaspool järjekorda, kui käesolev kõne lõppenud, kuid ainult üks kord.

VI. Vallavolikogu liigete isiklikud õigused ja kohused.

§ 42.

Igal volikogu liikmel on asjade otsustamisel ainult üks hääl.

Alus: Üld. kub. korr. § 115.

§ 43.

Ettepanekute kuulamisel ja hääletamise ajal on volinikud kohustatud end eeskujulikult üleval pidama, vastavalt oma kohustele ja ametikohale.

Kõigil volikogu liikmetel on piiramata sõnavabadus, kuid keegi ei tohi selle juures niisuguseid sõnu tarvitada, mis kuritegevusele kutsuvad, mis kaasliikmetele haavavad või alandavad ja mis koosolekul segadust sünnitada võivad ja viisakuse vastased on.

Alus: Üld. kub. korr. § 48.

§ 44.

Asjade arutusel peab iga liige juhatajalt sõna küsima ja ei tohi ilma juhataja loata ja väljaspool järjekorda kõnelda.

Alus: Üld. kub. korr. § 181, 182.

§ 45.

Vallavolikogu koosolekule kutsutud asjaliste eraisikutega ei ole volikogu liigete lubatud läbirääkimisi pidada, vaid soovi korral panevad volikogu liikmed küsimusi ette asjade kohta juhataja kaudu või juhataja loaga.

Alus: Üld. kub. korr. § 181, 182.

§ 46.

Volikogu koosolekul peab iga volikogu liige end viisakalt ja kainelt üleval pidama. Purjusolek, joomine, suitsetamine, ebaviisakas ülesastumine, kisa ja riid on volikogu koosolekutel keelatud. Samuti on keelatud omavoliline koosoleku jätkamine, kui volikogu juhataja selle lõpetanud.

Alus: Üld. kub. korr. § 48 ja 189.

§ 47.

Vallavolinik, kes puudunud ilma mõjuvate põhjusteta kolmelt koosolekult järgimööda, arvatakse volikogu otsusega volikogust lahkunuks. Tema asemele astub järgmine kandidaat nimekirjast, mille järgi oli valitud lahkunud volinik.

Alus: Vallavol. val. sead. § 74.

§ 48.

Mõjuvateks põhjusteks, mille tõttu võidakse koosolekult puududa, loetakse: 1) haigus, 2) muude teenistuskohuste täitmine, 3) lähemate perekonnaliigete raske haigus ja surm.

Alus: Üld. kub. korr. § 36.

§ 49.

Vallavolinikkudel ei ole õigust nõuda ega saada palka volikogu liikme kohuste täitmise eest.

Päevaraha võib volikogu oma liikmetele määrata maavalitsuse poolt määratud ülemmäärani.

Alus: Senati ukas 5. III. 1902 a. Nr. 1338, Vene vallasemstvo sead. § 43 tähendus, Siseministeeriumi ringkiri 2. XII. 1919 a. Nr. 2430 (R. T. Nr. 104 — 1919 a.).

VII. Hääletamise kord.

§ 50.

Küsimuse arutamine lõpeb tehtud ettepanekute hääletamisega.

Kõik ettepanekud peavad olema arusaadavad.

§ 51.

Enne hääletamist avaldab koosoleku juhataja kõik ettepanekud ja nende kohta tehtud parandused ja täiendused.

§ 52.

Asjakäigusse puutuvad ettepanekud, nagu küsimuse otsustamise edasilükkamine, komisjoni andmine, komisjoni tagasiandmine, täiendavate andmete nõutamine jne. hääletatakse enne sisuliste ettepanekute hääletamist.

§ 53.

Sisulistest ettepanekutest hääletatakse parandused ja täiendused ettepanekute kohta enne, kui ettepanekud, mille kohta nad tehtud.

Kui ettepanekuid, parandusi ehk täiendusi mitu, siis hääletatakse kõigepealt kaugemaulatuslised, s. o. need, mille vastuvõtmine teiste hääletamise tarbetuks teeb. Ei ole ettepanekute hulgas sarnaseid, hääletatakse ettepanekud sisseandmise järjekorras.

Alus: Üld. kub. korr. § 181.

§ 54.

Ettepanekut hääletamisele pannes peab koosoleku juhataja küsimuse nii ülesseadma, et ta sisaldaks üht ettepanekut, mille peale on võimalik vastata sõnadega „ja“ ehk „ei“.

§ 55.

Kui keski volikogu liikmetest nõuab, tuleb hääletusele tulev ettepanek, kui ta koosneb kahest ehk rohkemast osast, osadesse jaotada ja osade kaupa hääletada.

§ 56.

Hääletamine sünnib lahtiselt ehk salajaselt.

Lahtist hääletamist toimetatakse käe ülestõstmisega, kusjuures enne poolt ja

siis vastu hääled äraloetakse. Salajane hääletamine toimetatakse kuulidega ehk sedelitega.

§ 57.

Lahtised hääled loeb koosoleku juhataja valla volinikkude poolt ülestõstetud käte järele ära, kuna kinnise hääletamise puhul volikogu poolt volinikkude hulgast selleks eriti häälte lugejad määratakse.

§ 58.

On hääletamisel üks ettepanek, siis loetakse hääled „poolt“ ja „vastu“ ja tunnustatakse ettepanek vastuvõetuks, kui ta sai hääli üle poole koosolijate häälest.

Alus: Vallavol. val. sead. § 73.

§ 59.

On hääletamisel mitu ettepanekut, siis hääletatakse kõik ettepanekud ja tunnustatakse see ettepanek vastuvõetuks, mis sai kõige suurema absoluutse enamuse. Ei saanud aga ükski ettepanek absoluutset enamust, siis loetakse ettepanekud tagasilükatuks. Hääletamisel vähemusse jäänud ettepanekuid ei või sellel koosolekul teistkordsele hääletusele enam panna.

Alus: Vallavol. val. sead. § 73, Riigi-kohtu adm. osak. toim. Nr. 2941 — 1929.

Märkus: 1) Kui volikogus hääletamisel kaks või rohkem ettepanekut ühepalju häälte enamusega vastu võetakse, ehk ükski ettepanek enamust ei saanud, siis tuleb küsimus järgmisel koosolekul arutusele võtta.

Alus: üld. kub. korr. § 117.

Märkus: 2) §§ 58 ja 59 määruste alla ei kuulu asjad, mille kohta seaduse järele kvalifitseeritud ($\frac{2}{3}$ üldisest koosseisust) häälteenamust nõutakse.

Alus: Vallavol. val. sead. § 73 jne.

§ 60.

Küsimused, mille otsustamisel seadus salajast hääletamist ja erilist häälteenamust ei nõua, otsustab vallavolikogu koosolijate vallavolinikkude häälteenamusega lahtisel hääletamisel, kui üksikud volinikud ei nõua salajast hääletamist.

Häälte poolenemisel loetakse küsimus tagasilükatuks.

Alus: Vallavol. val. sead. § 73.

Täheendus 1: Eelnimetatud häälteenamust määratakse kindlaks koosolijate volikogu liikmete arvu järgi, s. o. erapooletud loetakse vastuhääletajateks ja vastuvõetud ettepanek peab üle poole koosolijate häälest saama.

Alus: Vallavol. val. sead. § 73 lõige 1, Siseministeeriumi seletus 1927 a. Pärnu maavalitsusele, Riigik. adm. t. 23/167.

Täheendus 2: Seadusejõusse astunud kohtuotsused, milles kõrvalekaldumata täitmine kohuseks tehtud, ei kuulu vallavolikogus enam sisuliselt otsustamisele ja hääletamisele, vaid volikogule teatavaks tegemiseks ja täitmiseks.

Alus: Adm. k. k. § 41, 42.

§ 61.

Üksikute volinikkude volituste tühjastunnustamiseks, ametisolevate isikute vastutuselevõtmiseks, järelevalveasutuse nõusolekul või ettepanekul vallasekretäri vallandamiseks on tarvis kõigi volinikkude $\frac{2}{3}$ häälteenamust.

Alus: Vallavol. val. sead. § 73 ja 78.

Täheendus: Üksikute volinikkude volituste tühjastunnustamist ei tule vahetada kolmelt koosolekult ilma mõjuvate põhjusteta puudunud voliniku volikogust lahkunuks arvamiseiga. Ilma mõjuvate põhjusteta kolmelt koosolekult puudunud voliniku volikogust väljaarvamine sünnib § 60 ettenähtud häälteenamusega.

Alus: Riigik. adm. t. Nr. 380 — I. 1926 a.

§ 62.

Vallavalitsuse ja vallakohtu liikmete valimised, ametnikkude vastutusele võtmine, palga suuruse ning abirahade määramine üksikutele kodanikkudele ja volinikkude volituste tühjastunnustamine sünnib salajasel hääletamisel.

Alus: Vallavol. valim. sead. § 73 ja vallakohtu sead. I j. § 8.

§ 63.

Volikogu poolt otsustatud ehk tagasilükatud ettepanekud ei või enam samal koosolekul arutusele ja ümberotsustamisele tulla.

§ 64.

Volikogu ei või muuta oma seaduslikus korras vastuvõetud otsusi, väljaarvatud juhused, mis eriti seadustes täpselt ettenähtud.

Alus: üld. kub. korr. § 174.

§ 65.

Jäeb keski volinikkudest tehtud otsuse asjus isearvamise juurde, siis tuleb tal sellest teatada protokolli sissekandmiseks enne selle allakirjutamist.

VIII. Otsustetegemisest üldse.

A. Vallaametnikud, komisjonid, esitajad.

§ 66.

Vallavalitsuse täidesaatvaks organiks on vallavalitsus, kes koosneb vallavanemast

ja vähemalt kahest ta abist. Vallavalitsuse liikmed valib vallavolikogu vallavolikogu kestuse ajaks, kuni uued liikmed uue volikogu poolt ametisse valitakse ja ametikohused üle võtavad. Valida võib ka neid, kes ei ole vallavolinikud, kuid vallavalitsuse liikmetena on neil ainult sõnaõigus vallavolikogu koosolekuil.

A l u s: Vallavol. valim. sead. § 76 ja 77.

§ 67.

Oma tegevuse eest saavad vallavanem ja ta abid vallavolikogu poolt määratud kindla palga. Palgamääramine sünnib enne valimisi. Kord määratud palka ei saa vallavolikogu valitu volituste kestvuseni vähendada.

A l u s: Vallavol. val. sead. § 86.

§ 68.

Ametikohuste jaotamine vallavalitsuse liikmete vahel, samuti muu vallavalitsuse sisemise korra kindlaksmääramine sünnib vallavalitsuse enese otsusel, mis teatavaks tehakse vallavolikogule.

A l u s: Vallasemstvo sead. § 83.

§ 69.

Vallavalitsuse raamatute ja arvete pidamiseks ja üldse kõigi vallavalitsuse kantselei- ja asjaajamise juhtimiseks peab olema ametis vastava hariduse ja ettevalmistusega kodanikkude hulgast vallasekretär.

A l u s: Aj. sead. vallaametn. palga- ja tööolude korraldamise kohta, „R. T.“ Nr. 69/70 — 1920 a.

§ 70.

Vallasekretäri palga määramisel tuleb silmaspidada maavolikogu poolt maksmapandud palga alammäära. Kord määratud palka ei saa vallavolikogu vähendada.

A l u s: V. eelmine §.

§ 71.

Vallavolikogul ei ole õigust vallavalitsuse liikmete koosseisu vähendada enne nende volituste tähtaja lõppu.

A l u s: R. adm. t. Nr. 995 — I 1926 a.

§ 72.

Vallavanema ametiga ühes ja samas isikus ei või ühendada teisi omavalitsuste ja riigi palgalisi ameteid (1866 a. v. omaval. sead. § 28).

Vallavanema abid ei või ühtlasi olla valikohtu liikmeteks.

A l u s: Senati otsus 31. X. 1886 a. Nr. 4130.

§ 73.

Vallakohus koosneb liikmetest ja kandidaatidest ettenähtud arvul, kes vallavolikogu poolt valitakse salajasel hääletami-

sel. Kui vallakohtu ringkonda kuulub mitu valda, siis toimetavad valimisi nende valdade volikogud ühisel koosolekul.

M ä r k u s: Ühiseid volikogu koosolekuid juhatab kõige rahvarikkama kogukonna vallavanem.

A l u s: Vallak. sead. I j. § 8.

§ 74.

Vallakohtu liikmed ja kandidaadid valitakse kolmeks aastaks vallaelanikkude hulgast, kes on täiealised ja kirjaoskajad.

Ei või valida isikuid: a) kes seisavad kohtu või eeluurimise all; b) kes on kohtu poolt karistatud türmiga või mõne muu karistusmääraga; c) kes on olnud kohtu all ja ei ole õigeks mõistetud tegude eest, mis eelnimetatud karistuse enesega kaasa toovad; d) kes on kohtu poolt ametist lahti mõistetud, ja nimelt kolme aasta jooksul peale lahtimõistmist; e) kes on maksujõuetuks tunnistatud; g) kes on välismaalane.

A l u s: V. eelmine §.

§ 75.

Vallavalitsuse ja vallaomavalitsusele kuuluvate orgaanide ja asutuste majanduslist tegevust ja asjaajamist kontrollierib revisjoni-komisjon, kes valitakse volinikkude hulgast volikogu kestuse ajaks. Revisjoni-komisjoni liikmete arvu määrab volikogu tarviduse järgi, kuid vähemalt kolm. Revisjoni-komisjonil on õigus osa võtma kutsuda asjatundjaid oma töödest ja anda revideerimist oma üksikute liikmete hooleks.

A l u s: Vallavol. valim. sead. § 75 ja Siseministri ringkiri 18. VIII. 1919 a. Nr. 605 (R. T. — 58/1919 a.).

§ 76.

Üksikute vallamajapidamiste eriarude juhtimiseks võib volikogu valida abiks vallavalitsusele iseäralised komisjonid, kes ühe vallavalitsuse liikme juhatusel töötavad. Volikogu võib valida ka iseäralised ettevalmistajad komisjonid üksikute vallaomavalitsusse puutuvate küsimuste läbiarutamiseks ja väljatöötamiseks. Viimased valivad omale ise juhataja ja sekretäri.

§ 77.

Komisjoni koosolek arvatakse otsusevõimuliseks, kui vähemalt pooled tema liikettest koos. Otsused tehakse liht hääletemusega.

§ 78.

Vallavolikogu esitajaid valib vallavolikogu oma kestuse ajaks, kui vastavad seadused ehk volikogu ise ei määra seks lühe-

mat tähtaega. Valida võib ka neid, kes ei ole vallavolinikud.

Alus: Vallavol. sead. § 77.

B. Eelarved ja aruanded.

§ 79.

Aastaeelarve esitatakse vallavolikogudele mitte hiljem kui 1. jaanuariks ja peab viimaste poolt olema läbi vaadatud ja kinnitatud mitte hiljem 1. märtsi.

Alus: Vallavol. valim. sead. § 85 ja 10. XII. 1926 a. seadus — „R. T.“ Nr. 99 — 26 a.

§ 80.

Vallavalitsus tarvitab vallaomavalitsuse kassa summasid volikogu poolt kinnitatud eelarve piirides. Aastaeelarve peab eneses sisaldama kõiki valla sissetulekuid ja väljaminekuid eeltuleva aasta peale ja ühtegi vallavolikogu otsust, mis eneses rahalist väljaminekut sisaldab, ei või muidu täide saata, kui sellekohane krediit üldisesse aastaeelarvesse või lisaelarvesse üles võetakse, kusjuures lisaelarvesse kantakse need väljaminekud, milliseid aastaeelarve kokkuseadmisel ei võidud ette näha ja millised ometi ei kannata edasilükkamist järgmise eelarveaastani.

Erakorralistel juhtumustel, kui asi edasilükkamatu, võib vallavalitsus välja anda summasid ka üle eelarve volikogu poolt enne kindlaks määratud ülemmääran. Nii-sugused väljaminekud esitatakse volikogule kinnitamiseks ja krediidi määramiseks lähemal koosolekul.

Sellepärast tuleb otsustes, mis rahalisi väljaminekuid sisaldavad, ära näidata, millises eelarves ja eelarve osas (üldine alg-eelarve, lisaelarve, naturaalkohuste eelarve jne., osa, peat., §, punkt jne.) vastav krediit on ette nähtud.

Alus: Vallavol. val. sead. § 84 ja omaval. aj. maksusead. § 71 ja 72 — R. T. Nr. 18/19 — 20 a.

§ 81.

Peaks tarvis olema mõne eelarve peatüki üksiku paragrahvi kohta suuremat väljaminekut teha, kui selles paragrahvis krediiti ettenähtud, siis võib vallavalitsuse otsuse järele krediidi üleviimisi ettevõtta sellesama peatüki piirides, s. o. teatava paragrahvi krediiti suurendada, vähendades teise paragrahvi krediiti, kus ülejääki oodata on, sama summa võrra. Krediidi üleviimine ühest eelarve peatükist teise võib sündida ainult volikogu otsuse põhjal.

(Ajutine seadus vallasissetulekute, väljam., eelarvete ja aruannete kohta § 84).

§ 82

Aruanded läinud aasta kohta valmistab vallavalitsus hiljemalt 1. juuniks ja esitab revisjonikomisjoni arvamisega volikogule, kes nad § 18 ettenähtud korras läbi vaatab.

Alus: Vallavol. val. sead. § 85.

C. Mitmesugused muud küsimused.

§ 83.

Vallavolikogu otsused vallavalitsuse ja koolide asupaiga muutmise asjus võivad ainult ettepanekutena esineda ja kuuluvad Maavalitsuse ning Siseministri kinnitu-sele.

Alus: 1866 a. v. omaval. S. § 5 täh. ja Aval. algkoolide sead. § 27.

§ 84.

Vallavolikogu ei või ainult oma äranägemise järele võõrandada vallale kuuluvaid kinnisvarasid, vaid otsused kinnisvarade võõrandamise asjus tulevad kinnitamiseks maavolikogule ette panna.

Alus: V. vallasemstvo sead. § 88, Riigikohtu otsus 30. III. 1926 a., adm. t Nr. 585 — I.

§ 85.

Vallamagasist laenuksvõetud vilja võib rahaga tasuda, kuid turuhinna määral, juurde arvates kulud sel mõõdul, mis võimaldaksid laenuksantud vilja asemele uue ostmise ja magasisse veo, mõlemad vallavolikogu kindlaksmääramisel ja järelvalvesutuse kinnitamisel.

Alus: Rahva toitm. kindl. sead. § 185 ja 186 ning vallakassade ja viljatagavarade kohta Läänem. Kindr. Kub. poolt 23. X. 1869 a. kinnitatud juhatuskirja § 9.

§ 86.

Vallavolikogu võib otsustada ka valla-magasini viljatagavara rahakapitaliks muutmise ja magasiada müümise, kui viimane enam tarvilik ei ole, ühtlasi määrates viljatagavara ja magasiada realiseerimise viisi ning hinnad, nimelt: kuidaviisi, kunas ja milliste hindadega neid kavatakse rahaks muuta. Sellekohase vallavolikogu otsuse esitab vallavalitsus ühes oma põhjendatud arvamisega ja täielikkude teadetega vallaelanikkude arvu, vallamagasis ja laenus oleva iga viljatõu paljuse, kui ka valla päralt oleva senise toitluskapitali suuruse ja koosseisu üle maavalitsuse kaudu Siseministeeriumile kinnitamiseks.

Alus: Viljatagavarade kapitaliseerimise määruse (rahva toitm. kindl. sead. § 180 (märk. 2) lisa, 1906 a. järg) §§ 1—8.

IX. Vallavolikogu protokollidest.

§ 87.

Vallavolikogu koosolekute kohta kirjutab vallasekretär protokoll (1866 a. v. omaval. sead. § 12, järelvalve sead. § 1, 8), kuhu algul üles tähendatakse koosoleku järje Nr. (lugedes esimesest aasta algul peetud koosolekust edasi), aeg (kuupäev, aasta ning alguse ja lõpu tunniaeg), koht, volikogu liikmete üldine arv, palju nendest ja kes nimelt koosolekule ilmunud, palju ja kes nimelt puuduvad, koosoleku juhataja ja protokolleerija nimed, mis on vallavalitsuse poolt päevakorda määratud ja mis volikogu poolt täiendavalt üles võetud.

A l u s: Vallavol. valim. sead. § 69, 72, 74.

§ 88.

Iga üksiku küsimuse, s. o. päevakorra punkti, kohta kirjutatakse protokollis eraldi punkt. Protokollis punkt ehk paragrahv koosneb järgmistest osadest: 1) Päevakorral oleva küsimuse nimetus, 2) miks küsimus päevakorral (kui see iseenesest mõistetav ei ole), 3) ettepaneku motiivid (kui need on olemas), 4) kelle ettepanek vastuvõeti, 5) missugusel hääletamisel küsimus otsustati, 6) missuguse hääle arvu juures ja 7) otsus ise. Oli ettepanekuid mitu, tulevad ka vähemusse jäänud ettepanekute tagajärjed protokolleerida, soovikorral ka läbirääkimiste kokkuvõtte.

A l u s: Vallavol. valim. sead. § 73.

Valimisprotokollides tuleb peale selle tähendada: valitu ees-, isa- ja perekonna nimi, amet, sündimise aeg ja koht, rahvus, kodakondsus, haridus, kohtukaristus (millal, mis eest ja kuidas karistatud), millistes riigi- või omavalitsuse palgalistes ametites on praegu (teated kirjutatakse tunnistuste põhjal ja näidatakse ära tunnistuste kuupäev, nr. ja väljaandja asutus), vallasekretäri ja õpetajate kohta tähendatakse ka kutsetunnistuse Nr., kuup. ja väljaandja asutus.

A l u s: Vallavol. valim. sead. § 77, 78.

Õpetajate valimisel peale selle tulevad täita nõuded, mis vastavates seadustes ette nähtud.

Otsustes kulude või mingisuguste rahaliste väljaannete lubamisel peab ära näitama, millistes eelarve peatükis ja §-is ette nähtud krediidiga need kaetakse.

A l u s: Omaval. aj. maksusead. § 71 ja 72.

§ 89.

Ettepanekute arutamise ja otsustamise ajal sündinud muutused koosoleku koossei-

sus, mõne osavõtja juurdeilmumine või lahkumine, korrariikkumised, kui ka koosoleku juhataja korraldused, kõnelejatele tehtud märkused, hoiatused, sõnaaravõtmised, ettepanekud koosolekult lahkumiseks jne. märgitakse otsusest lahus, mitte kunagi otsuse sisuga segatult, mis otsuse mõistet tumestaks.

A l u s: Vallavol. valim. sead. § 72, üld. kub. korr. § 185, 187, 190, 191.

§ 90.

Protokollid kirjutatakse sellekohasesse protokolliraamatusse ja loetakse koosoleku lõpul koosolijatele liikmetele ette.

A l u s: 1866 a. omaval. sead. § 13.

§ 91.

Pärast protokollis ettelugemist on liikmetel õigus üksikute protokollis punktide kohta täiendusi ja parandusi juhatajale ülesanda, kes neid nõukogule § 58 ettenähtud korras vastuvõtmiseks ettepaneb.

M ä r k u s: Need täiendused ja parandused ei tohi otsust mitte sisu järele muuta ja uut ettepanekut sisaldada, vaid võivad ainult läbirääkimisel tehtud nõukogu liikmete kõnede ja koosolekul seletusel olnud ja otsustatud asjade puudulikult ehk ebatapselt protokolleeritud lausete täiendused ja parandused olla.

§ 92.

On parandused volikogu poolt vastuvõetud ja need protokollis ära tehtud, loetakse ka need volikogule ette.

Pärast protokollis ettelugemist volikogu liikmetele kirjutavad viimased protokollile alla, mida juhataja ja sekretär lõpuks ka oma allkirjadega kinnitavad, märkust tehes koosoleku lõpu tunni ja nende liikmete kohta, kes enne koosoleku protokollis allakirjutamist lahkunud.

A l u s: Üld. kub. korr. § 121.

§ 93.

Järelvalve võimaldamiseks saadetakse vallavolikogude protokollidest ära kirjad seitsme päeva jooksul peale koosoleku lõpu maavalitsusele. Protokollis ära kirjas peavad ka protokollile allakirjutanud isikute nimed ära kirjadena toodud olema, s. o. ära kiri peab täielik olema.

Protokollidest ära kirjade maavalitsusele järelvalvekorras läbivaatamiseks ärasaamise kohta teatakse protokollis raamatus protokollis pea juures vastav märkus, kuna järelvalvekorras tehtud korralduste kohta tehakse vastavate protokollis punktide juures sellekohased märkused.

A l u s: Järelvalve sead. § 4 ja 8.

§ 94.

Järelvalve korras ümberlükatud, muudetud ja täiendatud volikogu otsuste kohta teatab vallavalitsus volikogule järgmisel koosolekul pärast teadaande kättesaamist.

Volikogu poolt vastuvõetud seadusevastane otsus, kui mittemaksev, ei kuulu täitmisele ega edaspidisele korraldamisele.

Samuti on maksvuseta ja ei kuulu edaspidisele korraldamisele otsused, mis käivad

vallavolikogu võimkonda mittekuuluvate asjade kohta või oma sisult ületavad volikogule antud õigused.

Alus: Üld. kub. korr. § 192, 193.

§ 95.

Volikogu otsuste täitmise puhul tehakse protokoll raamatus protokoll täidetud otsuse kõrval märkus, mis kuupäeval otsus täidetud, kui see kirjalikult sündis, siis märgitakse ka vastava kirja Nr. üles.

Hoolekande nõukogu koosoleku töötulemustest.

25. aprillil Töö-Hoolekandeministeriumis ministri juhatusel ärapeetud Hoolekande nõukogu koosoleku päevakorras olid suure tähtsusega küsimused, mis ka kõik äraotsustati.

Esimesena oli päevakorras

Toetussummade jaotamine omavalitsustele hoolekande asutuste sisseseadmiseks.

Nõukogu töötulemustest sellel alal annab aru järgnev tabel:

I. Linnad.

		Nõutud.	Määratud.
1. Tallinn	1. Lutheri lastekodu uue elumaja ehitamiseks	150.000.—	—
"	2. Poska lastekodu sauna, teenijate korterite ja rõdu ehitamiseks	10.000.—	6.500.—
"	3. Plato lastekodu käsitööklasside ja elukorterite lõpuleviimiseks	16.000.—	—
"	4. V. laste päevakodu sisseseade täiendamiseks (Kunderi t.)	3.392.—	1.000.—
"	5. V. laste päevakodu maja ehitamiseks (Kunderi t.)	50.000.—	30.000.—
"	6. VI laste päevakodu sisseseade muretsemiseks (Telliskivi t. 17)	1.057.—	400.—
"	7. Iru vanadekodu kahe uue maja ehitamiseks ja auto ostmiseks	30.000.—	10.000.—
"	8. Jaani vanadekodu keskkütte sisseseade täiendamiseks 8.000.— inventari uuendamiseks 2.000.—	10.000.—	—
"	9. Germanovi vanadekodu inventari uuendamis.	1.000.—	—
"	10. „Linna maja“ ehitamiseks	45.000.—	—
"	11. Linna öömaja ehitamiseks	45.000.—	—
2. Haapsalu	1. Haigete vanadekodu sisseseade täiendamiseks	480.—	—
"	2. Vanadekodu keeduköögi, pesuköögi ja rullikambri ehitamiseks	1.500.—	—
"	3. Vanadekodu varustuse muretsemiseks	600.—	—
"	4. Vanadekodu sisseseade täiendamiseks	500.—	—
3. Kuresaare	1. Suvekolonii majade remondiks	18.600.—	—
"	2. Suvekolonii sisseseade muretsemiseks	5.634.—	1.500.—
"	3. Linna lastekodu ruumide remondiks ja sisseseade täiendamiseks	1.853.—	1.000.—
"	4. Lõmala mõisa hoonete remondiks	1.426.—	300.—
4. Rakvere	1. Vanadekodu remondiks	7.001.—	4.000.—
"	2. Vanadekodu sisseseade täiendamiseks	1.000.—	—
"	3. Suvekolonii sisseseadmiseks	1.500.—	—
"	4.000.—	—	—
5. Narva	1. Vanadekodu maja ehitamiseks	40.000.—	25.000.—
"	2. Vanadekodu remondiks	4.000.—	—
6. Paide	1. Vanadekodu laiendamiseks	4.000.—	2.500.—

7. Tartu	1. Lastekodu algkooli sisseseadm. Kaagveres	4.590.—	2.000.—
„	2. „Lastela“ laiendamiseks	1.205.—	800.—
„	3. „Tartu kodu“ sauna, pesuköögi ja desinf. kambri ehitamiseks	8.060.—	5.000.—
„	4. „Tartu kodu“ köögi suurendamiseks	1.500.—	—
„	5. „Tartu kodu“ teenijatemaja ehitamiseks	18.000.—	—
8. Viljandi	1. Laste päevakodu sisseseade täiendamiseks ja ülevälpidamiseks	5.000.—	—
9. Pärnu	1. Linna lastekodu juureehituse lõpuleviimiseks	20.000.—	10.000.—
„	2. Lastekodu sisseseade täiendamiseks	2.240.—	1.000.—
„	3. Rääma vana algkooli maja ümberehitamiseks hoolealuste ühiskorteriks	4.194.—	3.000.—
10. Valga	1. Valga lastekodu (linna ja maa ühine asutis) ehituse lõpuleviimiseks	46.564.—	20.000.—
„	2. Linna vanadekodu remondiks	966.—	500.—
11. Võru	1. II vanadekodu pesuköögi ja keldri ehitamis.	2.400.—	2.200.—
12. Türi	1. Vanadekodu keldri ehitamiseks	1.386.—	500.—
13. Tõrva	1. Vanadekodu ehitamiseks	25.000.—	8.000.—
14. Nõmme	1. Vanadekodu ehitamise lõpetamiseks	8.000.—	2.000.—
„	2. Lastekodu ehitustööde lõpetamiseks	9.099.—	—
„	3. Lastekodu sisseseade muretsemiseks	2.000.—	1.000.—
Linnad kokku		615.187.—	154.200.—

II. Maakonnad.

1. Harju maaval.	1. Raiküla lastekodu ja Lehola vanadekodu sisseseade uuendam. ja ehit. remondiks	3.600.—	1.000.—
2. Lääne maaval.	1. Suure-Sadama v/k. laiendamiseks	6.472.—	3.000.—
3. Viru maaval.	1. Inju lastekodu remondiks	2.500.—	1.000.—
	2. Aa vanadekodu remondiks	5.900.—	2.500.—
4. Järva maaval.	1. Mäo lastekodu keskkütte sisseseadmiseks	7.000.—	5.000.—
	2. Mäo l/k. sauna ehitamiseks	2.000.—	2.000.—
	3. Aavere vanadekodu sauna ehitamiseks	5.000.—	2.500.—
5. Tartu maaval.	1. Meeri lastekodu ümberehitamiseks	6.300.—	5.000.—
6. Viljandi mvl.	1. Puiatu lastekodu remondiks ja ülevälpid, 2. Võisiku vanadekodu rem. ja ülevälpidam.	15.459.—	—
	1. Võitveti lastekodu inventari muretsemis.	8.603.—	—
7. Pärnu maaval.	2. Voltveti lastekodu puukuuri, keldri, aida ja teenijate elukorterite ehitamiseks	1.791.—	—
	3. Sindi vanadekodu laiendamiseks	5.442.—	4.000.—
	3. Sindi vanadekodu laiendamiseks	17.000.—	8.000.—
8. Valga maaval.	1. Vanadekodu remondiks	4.769.—	1.000.—
9. Võru maaval.	1. Töökodade sisseseadmiseks Erastvere vanadekodu juures	2.000.—	—
10. Petseri mvl.	1. Lastekodu ja selle juurde pesuköögi ja sauna ehitamiseks	45.760.—	24.000.—
11. Saaremaa mvl.	1. Lastekodu	30.000.—)	
	2. Vanadekodu	3.000.—)	14.000.—
		3.200.—)	
Maakonnad kokku		175.796.—	73.000.—

III. Alevid ja vallad.

1. Virumaa.			
Palmse vald	Hoolek. ühiskorteri ehitamiseks	4.000.—	3.000.—
Küti vald	„ „ „ „	4.400.—	3.000.—
Kunda alev	„ „ „ „ Nr. 2 maja remondiks ja juureehitusteks	2.500.—	2.000.—
Erra vald	Hoolek. ühiskorteri ehitamiseks	5.200.—	2.800.—
Iisaku vald	„ „ „ „	6.000.—	3.500.—

2. Tartumaa.				
Otepää alev	Hoolek. ühiskorteri ehituse lõpetam.	. . .	3.600.—	2.000.—
3. Viljandimaa.				
S. Jaani alev	Hoolek. ühiskort. ehit. lõpetamiseks	. . .	5.000.—	3.000.—
Tarvastu vald	„ „ remondiks	3.000.—	1.500.—
4. Pärnumaa.				
Mõisaküla alev	Hoolek. ühiskort. remondiks	1.500.—	—
Kihnu vald	„ „ ehitamiseks	5.000.—	4.000.—
Kilingi vald	„ „ remondiks ja sissesead.	2.846.—	2.000.—
Tahkuranna v.	„ „ remondiks	2.330.—	1.800.—
Laiksaare v.	„ „ „ ja sissesead.	3.630.—	2.000.—
Kaelase vald	„ „ „ „ „	1.933.—	1.000.—
Pornuse vald	„ „ „ „ „	4.430.—	3.000.—
5. Valgamaa.				
Patküla vald	Hoolek. ühiskort. remondiks ja sissesead.	3.875.—	1.000.—
Jõgeveste vald	„ „ remondiks	892.—	500.—
6. Võrumaa.				
Antsla alev	Hoolek. ühiskort. remondiks	828.—	500.—
Valgjärve vald	„ „ „	2.170.—	1.200.—
Vallad ja alevid kokku			63.134.—	36.800.—

Eraorganisatsioonide hoolekandelise tegevuse toetamine.

Eraorganisatsioonid on palunud toetust 75.341 kr., määrati kokku 24 organisatsioonile 30.000 krooni.

Töö-Hoolekandeministeeriumi 1929/30 a. eelarves ettenähtud erakorralise krediidi jaotamine omaval. hoolekande korraldamiseks.

Ministeeriumi poolt kokkuseatud juhtnööride eelnõu ütleb:

Töö-hoolekandeministeeriumi 1929/30 a. erakorralise eelarve ptk. II. A. § 4 järgi Riigikogu poolt lubatud krediidist annab Töö-hoolekandeministeerium omavalitsustele tarvilised eelsummad, millest lastehoolekande korraldamiseks omavalitsused oma summadest abitarvitajatele antavate toetussummadele lisatoetust annavad. Lisatoetust antakse lahtisel hoolekandel olevate laste kasvatamiseks, kui hoolekande korras toetust annavad: 1) linna-, alevi- ja vallavalitsused puudust kannatavatele emadele, kes toidavad rinnapiimaga oma kuni kuuekuuseid lapsi H. S. § 44 põhjal, 2) linna- ja maavalitsused laste perekondadesse kasvatada paigutamisel H. S. § 51 (I l.) põhjal, 3) linna-, maa- ja alevialitsused puudust kannatavatele perekondadele lastekasvatamiseks H. S. § 74 põhjal ja 4) linna-, alevi- ja vallavalitsused ajutiselt töövõimetute isikute laste kasvatamiseks H. S. § 92 põhjal.

Lisatoetus on 100% omaval. poolt antavast toetusest, kus juures abisaajate all-

kirjad niihästi omaval. kui riigisummade peale tulevad ärasaata valla- ja alevival. 5-ks, maa- ja linnavalitsustel 10-ks järgm. kuupäeval. Ei ole aruanded tähtaegadel ärasaadetud, lõpetakse lisatoetuse andmine.

E. Maaomav. Liidu esitajad hoolekande nõukogus ei pooldanud neid toetuse aluseid ja aruandmise korda, vaid seletasid:

„Lahtise lastehoolekande korraldamiseks Töö-Hoolekandeministeer. 1929/30 a. erakorralises eelarves ettenähtud krediidi ülesanne on hoolekannet vajavate laste seisukorda parandada.

Kui küsida, kas saab ülesannet juhtnööride kava järele õiglaselt täita, siis peab ütleva, et

1) juhtnööride § 2 võimaldab abisaamist suurendatud kujul neil lastel, kellele omavalitsused nii kui nii abiraha jõuavad anda, need aga igast toetusest ilma jätab, kes elavad omavalitsuste administratiiv alal, kes oma piiratud sissetulekute juures ei saa abianda, et

2) juhtnööride § 5 ettenähtud juhustel ametnikkude asemel abivajavad lapsed omavalitsusasutuse mitte tähtpäevalise aruannete esitamise puhul trahvitud saavad riiklise lisatoetuse ärajätmisega.

Sedagi mitte õiglaselt jagatavat toetust ei saaks anda juhtnööride § 4 korras, sest seaduse järele ja puhtpraktilistel kaalutlustel ei saa omavalitsused oma summadest väljamakse tõendavaid kuludokumente äraanda, vaid need peavad omavalitsusele jääma.

Sellepärast tuleks Ministeeriumi lisatoetus linna- ja maavalitsuste vahel elanikkude arvu järele ärajaotada, sest abisaajate laste hulka ei saa aluseks võtta, kuna see teadmata on, eriti juhtnööride § 2 pt. 1 ja 4 alla kuuluvate kategooriate suhtes, ka abisaamise aeg neil kategooriatel ei ole ette ära määratav.

Maavalitsused jaotaksid saadud summad enese, valdade ja alevite vahel abisaajate hulga ja abisaamise vältuse ning suuruse järele ära.

Omavalitsused arvestaksid saadud toetuse kui eelarvelise tulu ja kulutaksid selle eelarvelise kuluna andes aru Ministeeriumile summade tarvitamise kohta.

See ettepanek kukkus läbi, samuti teine, et ministeeriumi toetus jagataks hoolekande kavade andmete põhjal, samuti kolmas ettepanek protsentuaalse jaotamise kohta ja vastu võeti min. eelnõu selle parandusega, et allkirju ei saadeta minist., vaid aruanded, ja valdade-alevite tähtpäev viidi 7-da peale.

Peale eelpool nimet. juhtnöörides näidatud toetuse määrati omavalitsustele lastekodude, lastesuvekoloniide, päevakodude

ja lasteaidade ülespidamiskuludest 25% toetust.

Hoolekande toetusnormid.

Puudustkannatavatele perekondadele, lastekasvatamiseks toetuseandmise määrus, mis kõige pikemad vaielused välja kutsus, ja mis parandusega vastuvõeti, näeb ette, et Hoolek. seaduse § 74 täh. omaval. poolt antakse lastele kuni 16 a. vanustele toetust, kui see tarvilik: kui mõlemad vanemad tööjõulised, kolmandast lapsest, kui üks vanematest tööjõuline, teisest lapsest, kui mõlemad töövõimetud esimesest lapsest alates 6 kr. kuus lapse kohta, kuid mitte üle 24 kr. perekonna peale. Tasuta ravitsemine antakse abiandva asutuse korraldusel.

Lastesõimede ja lasteaidade asutamine vabrikute juures.

Hoolek. seaduse § 73 põhjal tunnistati tarvilikuks lasteaidade asutamine A. S. M. Lutheri, Põhja paberi ja puupapi, Kreenholmi puuvilla, Narva kalevi, Sindi kalevi, A. S. „Linaproduct“ ja Kohila paberi vabrikute juures ning lastesõim Hiiu-Kärda kalevivabriku juures.

E. Maaomaval. Liidu ja omavalitsuste tegevus.

Nõupidamised teede materjalide arvestamise asjus.

Maanteede seaduse elluviimine on suure hulga piasasjadega seotud. Kuidas teedekapitali üldarvestust läbiviia, selle küsimuse tahab lahendada maavalitsuste raamatupidamise kodukord. Eelarve nomenklatuuri, teedekapitali arve korrespondeerimise ja selle tulude ja kulude raamatu ning alakulude raamatuga ei ole teedekapitali arvestuse küsimus aga kaugeltki lahendatud. Terve rida küsimusi, nagu teede laduraamatupidamise, materjalide väljaandmise orderite, materjalide tarvitamise aruannete, teedemeistrite poolt keskladust saadud materjalide arvestamise, materjalide lõpuliiku mahakirjutamise jne. küsimused on lahendamata. Kuigi need küsimused näivad pealiskaudu vaadates tühised olema, kuid kogusummas moodustavad nad raamatupidamise tähtsa aluse, mille lahendamine kerge ei ole isegi isikutel, kes suurte asutuste materjali osakondade arvestustöödega tuttavad on, millest järeldada tuleb, et maavalitsuste vas-

tavad ametnikud on küsimuse lahendamise juures mõnegi raskuse vastu põrganud.

Et küsimust ühisel jõul lahendada ja selle järele ka ühist teed arvestamise alal käia, kutsus E. Maaomavalitsuste Liidu juhatus 6. ja 7. maiks nõupidamise kokku, millest osa võtsid lähematest maavalitsustest üks maavalitsuse teede osakonna juhataja, teede insener, pearaamatupidaja, teede osakonna asjaajaja, teemeister, ladeduhataja ning Teedeministeeriumi esitaja.

Nõupidamise tulemused vaatas läbi ja pani maksma teedeosakonna-juhatajate nõupidamine 8. mail.

Petseri maavolikogu 18., 19. ja 20. märtsi 1929 a. koosoleku tähtsamaid otsusi.

Ehitussundmäärused tuleõnnetuste ärahoidmiseks

võetakse väheste muudatustega maavalitsuse poolt ette pandud kujul vastu.

Määrus maksude võtmise kohta Petseri maavalitsuse kulude katteks võetakse samuti muutmata vastu, väljaar-

vatud lõbustusmaks heategevaks otstarbeks toimepandavatelt lõbustustelt, missuguseid maavolikogu maksust otsustab vastastada.

Lastekodu plaan ja ehituskulude eelarve võetakse vastu ja otsustatakse Töö-Hoolekandeministeeriumile esitada vastava ehituskrediidi saamiseks 45.506 kr. suuruses summas. Lastekodu on kavatsatud 40 lapsele ja ehitatakse Võmorski küla lähedale Belka jõe juurde.

Tulumaksu arvel eelsumma saamise ja laenu tegemise küsimused

otsustatakse jaatavalt ja maavalitsusele tehakse kohuseks vastavaid palveid avaldada ja kohustusi väljaanda. Eelsummana otsustatakse paluda 20.000 krooni, samasuguse summa otsustatakse ka laenu teha.

1929/30 a. eelarve

võetakse vastu tasakaalus 297.301 kr. 68

s.; kuludest määratakse — teede ja sildade ehitamiseks 118.209 kr., hariduse peale 43.514 kr. 68 s., tervishoiu peale 34.586 kr., hoolekandeks 11.317 kr., põllumajanduse peale 17.810 kr., laenu tasumiseks 15.236 kr., mitmesugusteks kuludeks 12.559 kr. Tulude tasakaalustamiseks kuludega on ettenähtud laenu 10.387 kr. suuruses.

1928/29 a. II lisaeelarve

võetakse vastu tasakaaluga kr. 1350.—. Lisaeelarve on tingitud töö-hoolekandeministeeriumilt saadud toetusest bakterioloogia laboratooriumi sisseseadmise peale.

Autasu sekretärile.

Tõstamaa vallasekretär h-ra A. Soole otsustas hiljuti kohalik vallavolikogu tema 10 aastase hoolsa ja eeskujuliku teenistuse eest vallavalitsuses 100 krooni autasuks määrata.

Riigikohtu seletused.

Kas Riigi- ja omavalitsusteenijate seaduse § 15 ettenähtud ametkoht õpetajate suhtes tuleb asendada nende palgaastmega ning pensioni väljaarvamisel arvestada viimast?

Vastus jaatav.

Riigi- ja omavalitsuste teenijate pensioni seaduse muutmise seadus (R. T. Nr. 149 — 1924 a.) § 15 järele arvatakse pensioni väljateenitud aastate eest ja haiguste tagajärjel: a) neile, kes ametkohal, millest nad lahkunud, kaks aastat või enam on teeninud, — selle ameti palgamäära järgi; b) neile, kes lahkumise päevaks alla kahe aasta ametkohal on teeninud, — eelviimase ametkoha palgamäära järgi. Nagu nähtud Riigiasutiste koosseisude ja riigiteenijate palkade seadusest (R. T. nr. 27 — 1927 a.), on iga riigiteenija ametkoha järele kindlaks määratud teatud palk, mis ei olene ei isikust, kes ametkohal asub, ega ka muudest asjaoludest. Ainult ametkoha muutmisel muutub riigiteenija palk. Selles mõttes on ametkohal teenimise aeg ja palgamäära saamise aeg üks ja sama pensioni väljaarvamisel pensioni seaduse § 15 järgi. Seepärast, kui § 15-as on tähendatud, et need, kes ametkohal, millest nad lahkunud, kaks aastat või enam on teeni-

nud, saavad pensioni selle ametkoha palga määra järgi, siis tähendab see, et nad ka selle ametkoha järele fikseeritud palka said kaks või enam aastat. Õpetajad ei saa palka ametkoha järele, sest neil ei ole ametkohti selles mõttes, nagu teistel riigiteenijatel. Nagu nähtub Avalik. õpeasutuste ja õigustega erakoolide õppejõudude tasude seadusest (R. T. nr. 22 — 1928 a.), ei erine õpetajate palgamäärad ametkoha järgi, vaid hariduse (§ 1), õppetöö praktika, klassi komplekti arvu (§ 4) ja muude asjaolude järgi. Seepärast pensioni seaduse § 15 ettenähtud ametkoht õpetajate suhtes tuleb asendada nende palgaastmega, ning pensioni väljaarvamisel arvestada viimast.

(R. Adm. t. 591¹¹ — 1928 a.)

„Õigus“.

Maaomavalitsuse

„tellimisi käesoleva aasta peale võetakse vastu ja ilmunud numbrid saadetakse järele.“